

Meer rendement met gezondheid

Gert van Beek

Het Varkensproefbedrijf in Lelystad is in 2001 gestart met een varkensstapel met een bekende hoge gezondheidstatus (SPF). De locatie in Flevoland zou hier geschikt voor zijn en het werken met een SPF-zeugenstapel werd als experiment gezien. Nu bijna drie jaar later de resultaten nog steeds zeer goed zijn en de gezondheidstatus goed vastgehouden kan worden, is het moment aangebroken om de sector breed te informeren. Er zijn veel voordelen met deze manier van varkens houden te behalen.

Gezondheid loont

Een groot gedeelte van de inkomstenderving wordt veroorzaakt door gezondheidsproblemen op de bedrijven. Gezondheidskosten van € 100,- per zeug zijn al geen uitzondering meer. Op het Varkensproefbedrijf in Lelystad zijn de kosten aan gezondheidszorg zeer laag. Per zeug en per vleesvarken zijn de kosten aan medicijnen vele malen lager dan een gemiddeld bedrijf.

Het saldo van de vleesvarkens ligt zo'n 30 % hoger dan dat van de gangbare bedrijven. Er vallen minder dieren uit en de technische resultaten zijn beduidend beter. Zo ligt de gecombineerde uitval tijdens biggenopfok en het afmesten in de vleesvarkenfase normaal rond de 6 %. Op het Varkensproefbedrijf in Lelystad is dit samen maar net iets meer dan 1 %. Groei en voederconversie zijn ook beter dan gemiddeld. De groei is meer dan 100 gram per dier per dag beter. De voerkosten per kg vlees zijn meer dan 20 ct/kg lager dan die op gangbare bedrijven. Onze conclusie: het werken met gezonde(re) dieren blijkt grote invloed te hebben op de kosten, het technische resultaat en het uiteindelijk financieel eindresultaat. Kortom: "Gezondheid loont".

Forse rendementstap

Het is niet voor iedereen weggelegd om even opnieuw te beginnen met een "schone varkensstapel". Maar als de mogelijkheid zich voordoet is het een ideale kans om in een paar stappen fors tot een hoger rendement te komen. Er doen zich op een varkensbedrijf niet veel mogelijkheden voor om in één sprong het rendement met 20, 25 of 30 % te verhogen door middel van gezondheid.

Tabel 1. Resultaten Proefbedrijf Varkens t.o.v. gangbare bedrijven (2003)

Kenmerk	Vershil	Vershil €
Groei per dier per dag	+ 108 gr p.d.p.d.	9,-
Voerkosten per kg vlees	- 0,22	5,-
Uitval %	- 2,7 %	8,-
Gezondheidskosten	- 80 %	3,-
Overige kosten		2,-
Totaal verschil in saldo per afgeleverd vleesvarken		27,-

Gezond starten, gezond blijven

Schoon starten is tot daar aan toe, schoon blijven is veel moeilijker. Schoon starten met een nieuw bedrijf of nieuwe locatie is vrij eenvoudig. Het wordt steeds eenvoudiger dieren te verkrijgen, ook in Nederland, met een hoge gezondheidstatus. En er is steeds meer kennis over het houden van gezonde dieren, ook in Nederland.

Maar belangrijker en moeilijker is het schoon blijven. Hier is discipline voor nodig. Vooral het verantwoord binnenhalen van dieren, mensen en materialen is van cruciaal belang. Als de varkenshouder dit consequent weet vol te houden wordt hij hier goed voor beloond.

Werkplezier

Los van alle financiële voordelen draagt het werken met gezonde dieren ook bij aan het werkplezier. Varkenshouders die werken met gezonde dieren in een hoge gezondheidsstatus zullen het bevestigen. Men heeft hoegenaamd niet meer te maken met ziekteproblemen en de uitval aan dieren is stukken lager. Het werken met gezonde dieren draagt ook bij aan het verantwoord en duurzaam ondernemen. Voedselveiligheid, diergezonder en welzijn komt bij het houden van gezonde dieren automatisch op een hoger niveau. Antibiotica en vaccins die het bedrijf niet binnen komen kunnen we verder in de keten dus ook niet meer tegenkomen. Zie ook tabel 2.

Als we de gezondheidskosten verder opsplitsen naar werkelijke medicijnkosten, zien we zeer grote verschillen tussen het proefbedrijf en een gemiddeld bedrijf. Zie ook tabel 3.

Deze cijfers zijn gecorrigeerd volgens de uniformering-afspraken. Het eindgewicht valt op vanwege het lichter afleveren van de beren binnen het baconprogramma. Op het gebied van voer en voerkosten wordt gewerkt aan nog betere voerprogramma's voor dieren met een hoge gezondheidstatus.

Tabel 2. Gezondheidskosten Proefbedrijf Varkens t.o.v. gangbare bedrijven (2003)

Vershil in €	Proefbedrijf Varkens	Agrovisioen
Totale dierenartskosten per zeug w.v. Medicijnkosten en vaccins	40,25	48,00
Totale dierenartskosten per vleesvarken	2,38	6,00
Medicijnen	0,77	3,60

Tips voor een hogere gezondheid op het eigen bedrijf:

- Kijk eens kritisch naar de dierenartskosten en beoordeel zelf waar u staat t.o.v. het gemiddelde.
- Kijk eens kritisch hoe u nu dieren, mensen en materialen binnenhaalt.
- Bedenk dat u als ondernemer veel meer invloed kan hebben op de gezondheid op uw bedrijf dan u denkt.
- Laat u deskundig voorlichten. Niet iedereen overziet de mogelijkheden en de moeilijkheden.

Dit artikel is een samenvatting van de inleiding die gehouden is op de sectordag varkenshouderij van 2 april jl.

Tabel 3. Productiecijfers Proefbedrijf Varkens Welfare Bacon programma (2003)

Welfare Bacon	Proefbedrijf Varkens	Agrovisieon 2002	10 % bedrijf met hoogste saldo	10 % bedrijf met laagste saldo
Gem. opleggewicht (kg)	27,8	26,0	27,3	25,9
Gem. eindgewicht (kg)	106,6	114,0		
Gem. slachtgewicht (kg)	82,0	89,0	88,5	87,9
Groei p.d.p.d. (g)	896	762		
Aantal ligdagen	88	115		
Uitval %	0,8	3,5		
Voerkosten per kg groei (€)	0,48	0,52	0,43	0,51
Gecorrigeerde groei (25-112 kg)	882	757	790	733
Gecorrigeerde voederconversie (25-112 kg)	2,38	2,66	3,51	2,79
Gecorrigeerde EW-conversie (25-112 kg)	2,60	2,91		